

تفسیر سوره احزاب؛ هفتاد گناه جاهل در برابر یک گناه عالم

آیت الله سبحانی گفت: خداوند در روز قیامت هفتاد گناه جاهل را می بخشد در حالی که هنوز یک گناه از عالم را نبخشیده است. به گزارش خبرگزاری مهر، قسمت پانزدهم درس تفسیر سوره احزاب آیات ۳۰ تا ۳۲ آیت الله سبحانی را در ادامه می خوانید؛

آیت الله سبحانی گفت: خداوند در روز قیامت هفتاد گناه جاهل را می بخشد در حالی که هنوز یک گناه از عالم را نبخشیده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، قسمت پانزدهم درس تفسیر سوره احزاب آیات ۳۰ تا ۳۲ آیت الله سبحانی را در ادامه می خوانید؛
یا یَسَاءَ التَّبٰی مَنْ یَّاتِ مِثْکَنْ بِفَاحِشَةٍ مُّبِیَّتَةٍ یُّضَاعَفُ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَیْنِ وَ کَانَ ذٰلِکَ عَلٰی اللّٰهِ یَسِیْرًا [۱]

این آیات از جمله آیاتی است که در مورد همسران رسول خدا (ص) نازل شده است. این آیات در عین اینکه در مورد ایشان نازل شده است ولی برای تمامی افراد جامعه مفید است و اختصاصی به زنان پیغمبر اکرم (ص) ندارد.

خداوند در این آیه به همسران رسول خدا (ص) می فرماید: ای همسران پیامبر، اگر کسی از شما عمل زشتی را انجام دهد او را دو برابر عذاب می کنیم.

این مسأله بر خلاف عدل الهی نیست. هرچند عدل ایجاب می کند که به همگان به یک نظر نگاه کند ولی در اینجا چنین نیست. عبارت مُّبِیَّتَةٍ در فَاحِشَةٍ مُّبِیَّتَةٍ به صیغه ی اسم فاعل است نه مفعول. اگر به صیغه ی مفعول بود یعنی مُّبِیَّتَةٍ بود یعنی گناه آشکار ولی کلمه ی مزبور به کسر راء است یعنی آشکار کننده است یعنی مقام کسی که آن فاحشه را مرتکب می شود بیان می کند و مرتبه ی ایمان و تقوای آورنده ی گناه را روشن می کند.

سپس در آیه ی بعد می فرماید:

وَ مَنْ یَّقْتُلْ مِثْکَنْ لِّهِ وَ رَسُوْلِهِ وَ تَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِیْهَا أَجْرَهَا مَرَّتَیْنِ وَ أَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا کَرِیْمًا [۲]

یعنی از آن سو عمل خوب زنان پیغمبر اکرم (ص) نیز دوبرابر محاسبه می شود.

یَقْتُلْ یعنی کسی که اطاعت کند.

بنا بر این زنان پیامبر هم گناهشان دو برابر است و هم ثوابشان. بنا بر این اینکه گناه آنها دو برابر محاسبه می شود بر خلاف عدل الهی نیست زیرا اگر گناه آنها دو برابر است ثوابشان نیز دو برابر محاسبه می شود.

جواب دیگری هم وجود دارد که آن را بعد از ذکر یک حدیث توضیح می دهیم:

عَلٰی بْنِ اِبْرَاهِیْمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ اَبِیْهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمِثْقَرِیِّ عَنْ حَقَّصِ بْنِ غِیَاثٍ عَنْ اَبِی عَبْدِ اللّٰهِ ع قَالَ قَالَ یَا حَقَّصُ یُعَقَّرُ لِلْجَاهِلِ سَبْعُوْنَ ذَنْبًا قَبْلَ اَنْ یُعَقَّرَ لِلْعَالِمِ ذَنْبًا وَاحِدًا [۳]

یعنی خداوند در روز قیامت هفتاد گناه جاهل را می بخشد در حالی که هنوز یک گناه از عالم را نبخشیده است. زیرا

اولا جاهل، گناه را جاهلانه انجام داده است ولی فرد عالم آن را عالمانه انجام داده است. این مانند قتل عمدی و قتل خطایی است.

ثانیا: جاهل، در جامعه الگو نیست ولی عالم برای جامعه الگو و اسوه است.

بر این اساس شهر قم نیز الگو برای سایر شهرها است زیرا آنها در کنار دختر موسی بن جعفر و در کنار حوزه ی علمیه اند و مردم انتظار دارند که مردم آن پاک باشند. اگر دیگران ببینند که مردم قم افراد خوبی نیستند دو گناه متوجه مردم قم است هم خود ناپاک هستند و هم دیگران را نیز به ناپاکی سوق می دهند.

زنان رسول خدا (ص) نیز دو برابر گناه دارند این به سبب موقعیت خاص زنان رسول خدا (ص) است و ارتباطی که با پیغمبر اکرم (ص) دارند و اینکه آنها برای دیگران اسوه هستند و در خانه ی وحی زندگی می کنند.

در روایت دیگری می خوانیم:

عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ خَالِدٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ يَقُطِينٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ إِنَّمَا يُدَاقُّ اللَّهُ الْعِبَادَ فِي الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى قَدَرٍ مَا آتَاهُمْ مِنَ الْعُقُولِ فِي الدُّنْيَا [۴]

خداوند در روز قیامت به مقدار عقلی که به مردم داده است در حساب آنها دقت و موشکافی می کند.

روحانیون هم باید توجه داشته باشند که در جامعه حرکاتشان حساب شده باشد. بر همین اساس گاه هنگام عمامه گذاشتن گاه از باب شوخی به افراد می کنیم که ما گاه حرام را حلال می کنیم مانند دختری که با عقد خواندن بر فرد حلال می کنیم. دوم اینکه گاه حلال را حرام می کنیم و آن این است که فرد بعد از عمامه گذاری، اسوه می شود و انتظار افراد از آنها متفاوت می شود و چه بسا کاری اگر از مردم سر زند حلال باشد ولی برای روحانیون حرام باشد.

و رَوَى مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَمِيرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ ع أَنَّهُ قَالَ لَهُ رَجُلٌ إِنَّكُمْ أَهْلُ بَيْتٍ مَعْفُورٌ لَكُمْ قَالَ فَغَضِبَ وَ قَالَ نَحْنُ أُخْرَى أَنْ يَجْرَى فِينَا مَا أُجْرَى اللَّهُ فِي أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ص مِنْ أَنْ نَكُونَ كَمَا تَقُولُ إِنَّا نَرَى لِمُحْسِنِنَا ضِعْفَيْنِ مِنَ الْأَجْرِ وَ لِمُسِيئِنَا ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ ثُمَّ قَرَأَ الْآيَتَيْنِ [۵]

در این حدیث فردی خدمت امام سجاد علیه السلام می رسد و از باب خوش خدمتی می گوید: شما که وعده ی مغفرت خداوند در مورد شما صادر شده است و اهل نجات هستید چرا آنقدر گریه می کنید؟

امام علیه السلام نیز در جواب فرمود: خدا در حق ما همان را جاری می کند که در حق همسران پیغمبر اکرم (ص) جاری می کند و اجر ما نیز مانند گناهان ما دو برابر است و سپس دو آیه ی فوق را قرائت فرمود.

افرادی خدمت آیت الله سیستانی رسیده بودند و ایشان که در درس آیت الله حجت شرکت می کرد به آنها فرموده بود که منزل آیت الله حجت را ببینید و طرز زندگی او و ساده زیستی او برای شما درس است.

سپس خداوند در آیه ی بعد می فرماید: يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَحْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَ قَلْنِ قَوْلًا مَعْرُوفًا [۶]

یعنی ای زنان پیغمبر شما مانند زنان دیگر نیستید. اهل سنت این فقره را دلیل بر عظمت مقام زنان رسول خدا (ص) می دانند ولی باید به شرطی که خداوند در بعد ذکر می کند نیز توجه کنند که آمده است: إِنِ اتَّقَيْتُنَّ یعنی در صورتی که تقوا پیشه کنید. صاحب تفسیر ابن عاشور می گوید که این قید، توضیحی است. این در حالی است که این قید، احترازی است.

بله قید در این آیه توضیحی است: وَ لَا تَكْرَهُوا قِتْيَاتِكُمْ عَلَى الْيَغَاءِ إِنِ ارْذَنْ تَحْصُنَّ [۷] واضح است که قید إِنِ ارْذَنْ تَحْصُنَّ یعنی اگر می خواهید پاکدامن باشند قید توضیحی است زیرا اکراه بر انجام زنا همیشه هنگامی است که آنها بخواهند پاک باشند.

خداوند سپس در آیات بعد هشت تکلیف از زنان رسول خدا (ص) می خواهد.

[۱] احزاب/سوره ۳۳، آیه ۳۰.

[۲] احزاب/سوره ۳۳، آیه ۳۱.

[۳] الاصول من الکافی، شیخ کلینی، ج ۱، ص ۴۷، ط دار الکتب الاسلامیه.

[۴] الاصول من الکافی، شیخ کلینی، ج ۱، ص ۱۱، ط دار الکتب الاسلامیه.

[۵] بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۲۲، ص ۱۷۵، ط بیروت.

[۶] احزاب/سوره ۳۳، آیه ۳۲.

[۷] نور/سوره ۲۴، آیه ۳۳.